

A LÁTHATÓ TÖRTÉNET

Ez a 2018. évi World Press Photo kiállításához kapcsolódó tanári segédlet. A diákoknak munkafüzetet, saját

2018

TANÁRI SEGÉDLET

See The Story

Teacher's Guide 2018

„Albumot” készítettünk elő. A feladatokat úgy állítottuk össze, hogy a fotók megtekintése közben lehetővé váljon közös megvitatásuk. A cél az, hogy a 14-17 éves tanulókkal megkedveltesse a fotózást, felhívja a figyelmüket a sajtófotózás és a sajtószabadság fontosságára.

A feladatok általános kérdésekből és vitatémákból állnak. A vitatémákhoz szóbeli, csoportos feldolgozás ajánlott.

A csatolmányban lévő útmutató segítségével a tanulók egyedivé, személyessé tehetik a munkafüzetüket: a kedvenc fotóikat kivágva a munkafüzet borítójára ragaszthatják. A csatolmányból az is kiderül, hogy a kinyomtatott oldalak hogyan hajtogathatók albummá. További információ: www.worldpressphoto.org/seethestory

Az alábbiakban további tudnivalókat talál a hírről, a sajtófotózásról, Az év sajtófotójáról, és a World Press Photo Alapítványról.

MI A HÍR?

Nehéz tömören meghatározni, hogy mi tekinthető „hírnek”. Ami az egyik embernek hír, az a másinak érdektelen. A Buenos Aires-i hír nem feltétlenül hír Pekingben. A világban rengeteg minden történik folyamatosan, ezért lehetetlen, hogy a média mindenről tudósítson. A szerkesztők és a hírügynökségek ezért különféle ismérvek alapján rostálnak a hírek között.

Az alábbi három lényeges ismertetőjegy közül a hír legalább egynek mindig megfelel:

- ☞ Hír az, amiről jóformán senki nem tud egyelőre, ami éppen most történt vagy éppen most történik. Két példa: ezer menekülő lépte át a határt, a bolygónk felmelegedése folytatódik.
- ☞ Hír az, ami sok ember számára jelentős következményekkel jár. Például: árvíz sújt egy sűrűn lakott területet. Vagy: kitört a háború.
- ☞ A hír értékét meghatározza az, hogy személyesen érint és függ az eseményhez való viszonyunktól. Függhet attól, hogy melyik országban élünk és függhet az érdeklődésunktől. Egy közlekedési baleset például hír egy országos napilapban, de más országok hírfogyasztói számára valószínűleg érdektelen.

A hír hatással van az emberek szemléletére és elmélyíti a társadalmi és politikai problémákról szerzett ismereteiket. A hírfogyasztók nem egyformán értelmezik az újságcikkeket/híradásokat. A kontextus és a hírfogyasztó kulturális értékei hatással vannak a hírek értelmezésére.

MI A SAJTÓFOTÓZÁS?

A sajtófotózás vizuális tudósítás a média különféle területein az újságírói etikai kódex kereteinek megfelelően. A sajtófotózás egyre fontosabbá vált

az elmúlt száz évben. A hírforrások száma folyamatosan nő, ma már nemcsak a nyomtatott sajtó van, hanem rengeteg egyéb tájékozási lehetőség: televízió, honlapok, közösségi oldalak. A fényképezőgépek fejlődése, az előhívási folyamat, a képek továbbításának átalakulása mind hozzájárult a sajtófotózás sikertörténetéhez, elsősorban azért, mert a hír gyorsabban jut el az emberekhez.

A sajtófotós vizuálisan rögzíti az aktuális eseményeket, a tervezett és a váratlan eseményeket egyaránt. A sajtófotósok fényképei a történelem vizuális dokumentumai. A sajtófotózás egyik alapelve ezért a hitelesség. A sajtófotós nem teremti, hanem rögzíti a látványt.

A sajtófotó abban különbözik a művész- és reklámfotótól, hogy pontosan rögzíti a látványt, ahogyan azt a fotós látta. Kivételt képezhet a portréfotó. Portréfotózáskor a fotós segít megteremteni a látványt, kérhet például az alanytól bizonyos testtartást. Az arc, a test vagy a név módosítása, megváltoztatása azonban megengedhetetlen.

A sajtófotósok jelentős hatást gyakorolnak a társadalomra ezért erkölcsi felelősségük is óriási.

A sajtófotós megosztja a világban történeteket a befogadóval és ezzel az esemény részévé avatja. A nehéz körülmények közt (például háborús övezetben, éhínség vagy természeti katasztrófa sújtotta területen) dolgozó sajtófotóst gyakran azt motiválja, hogy ha megmutatja a világnak, mi történik ezeken a területeken, akkor talán sikerül megoldást találni ezekre a problémákra.

A sajtófotó megmutat egy eseményt vagy új megvilágításba helyez valamely fontos társadalmi vagy környezetvédelmi kérdést – gondoljunk csak Neil Aldridge képén az orrszarvúra. Ha a fotó nem aktuális vagy jelentős eseménnyel foglalkozik, akkor többnyire olyan témát vagy történetet érint, amit kevesen ismernek. Remek példa erre Magnus Wenman svédországi menekült gyerekekről készült fotója.

A híreket mélységükben feltáró sajtófotókat háttérriportoknak nevezzük. Erre egy példa Espen Rasmussen dühös fehér amerikaiakat ábrázoló képsorozata. A fotók az Egyesült Államok bizonyos vidékeinek hétköznapijait, az egyre erősebben háborgó fehér bőrű amerikaiakat mutatják be.

A SAJTÓFOTÓS FELELŐSSÉGE

A felelős sajtófotós fényképe pontosan és tisztességesen ábrázolja a világban látottakat. Digitális fotók esetében a kontraszt és a telítettség módosítása általában elfogadható, de a kép tartalma nem változtatható meg. A sajtófotós a fotó tartalmához nem tehet hozzá, abból nem vehet el. A World Press Photo versenyt etikai kódex szabályozza (<https://www.worldpressphoto.org/activities/photo-contest/code-of-ethics>). Minden benevezett képet ellenőriznek, hogy megfelel-e a verseny etikai előírásainak (<https://www.worldpressphoto.org/activities/photo-contest/verification-process>).

A World Press Photo versenyre benevező fotósok alkotói, technikai és újságírói tekintetben is emlékezetes képi kijelentéseket tesznek a világról. A versenyzőktől elvárják, hogy bátran alkalmazzák a vizuális újságírást előmozdító technikákat. A különféle fényképezőgépek és lencsék különleges hatásokra képesek. Az apertúra (nyílás) és az exponálás változtatása különböző formákban rögzítheti a látványt. Az ISO (fényérzékenység) módosításával és a vaku alkalmazásával kevésbé látható helyzetek is rögzíthetők. Mindez azt is jelenti, hogy a fényképezés a világ kreatív értelmezése.

Noha azt várjuk a képektől, hogy rögzítsék és megmutassák nekünk a különféle eseményeket, ügyeket, embereket és nézőpontokat, a fényképezés módozatainak vannak azért korlátai is. A World Press Photo verseny azokat a fotókat díjazza, amelyek vizuális dokumentumként pontos és tisztességes formában jelenítik meg a fotós által látottakat. Fontos, hogy a néző bízni tudjon a díjazott fotók pontosságában és tisztességében. Éppen ezért a fotósnak igazodnia kell a World Press Photo etikai kódexéhez és minden díjnyertes fotóra ellenőrzési folyamat vár.

SAJTÓSZABADSÁ

A sajtószabadság azt jelenti, hogy az újságírók és a sajtófotósok minden jelentős eseményről beszámolhatnak anélkül, hogy őket ebben akadályoznák, ezért bebörtönöznék vagy megölnék. A sajtószabadságról Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 19. cikke rendelkezik. Ez kimondja: „Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást és hogy határookra való tekintet nélkül

kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.”

Elég gyakori, hogy valamely rezsim vagy szervezet akadályozza az újságírókat és a sajtófotósokat az aktuális helyzet dokumentálásában. Egyes országokba a sajtófotósok csak akkor léphetnek be, ha regisztráltatják magukat. Így a kormány/a hatalom szemmel tudja tartani a munkájukat. Előfordul, hogy a sajtófotóst kiutasítják az országból, bebörtönzik vagy elrabolják. A Riporterok Határok Nélkül (RSF) szervezet a honlapján (www.rsf.org) közzéteszi, évente hány újságíróat öltek meg.

A sajtószabadság sok aspektusa közül egyesek a terepen lévő újságírókat és sajtófotósokat, mások a szerkesztőségben dolgozó szerkesztőket és képszerkesztőket érintik. A Bizottság az Újságírók Védelmére (CPJ) elnevezésű nemzetközi szervezet adatai szerint 2017-ben legkevesebb 42 újságíró halt meg foglalkozása gyakorlása közben. 2016-ban minimum 48 halálesetről számoltak be. Kevesebben haltak meg a közel-keleti konfliktusokról tudósítók közül, és Mexikó kivételével csökkent azoknak az esetnek a száma is, amikor halállal torolták meg az újságíró tudósítását. A csökkenés oka ugyan ismeretlen, a CPJ szerint „több összetevője is lehet: az öncenzúra, a törekvés arra, hogy globális figyelmet kapjon a büntetlenség elleni küzdelem ügye és egyéb eszközök alkalmazása, például a bebörtönzés a kritikus újságírók elhallgattatására.” Szíria és Irak továbbra is az újságírók számára legveszélyesebb országok közé tartozik, Szíriában 7, Irakban 8 újságíró halt meg munka közben 2017-ben.

Ivor Prickett a New York Times fotósa is dolgozott Irakban, Moszul felszabadításáról tudósított. A hónapokon át tartó harcoknak az ENSZ beszámolója szerint legalább 4194 polgári áldozata volt. A mi forrásaink szerint ez a szám jóval nagyobb. Ivor Prickett fotóit a Hír kategóriában jelölték díjra. A sorozat két képét Az év sajtófotója díjra is jelölték.

Tank Man, Charlie Cole, Newsweek

A sajtószabadság fogalmát jól szemléleti a fenti ikonikus fotó. 1989-ben Charlie Cole fotós Kínába utazott, hogy tudósítson a demokratikus változásokat követelő diáktüntetésekről. A tüntetőket elhallgattatta a hadsereg. Cole készítette azt a híres fotót, amelyen egy fiatalembert látunk, aki a Tienanmen téren a néphadsereg tankjaival szemben áll.

A fotó megmutatta a világnak, hogy a kínai emberek elégedetlenek az ország helyzetével. Cole a térre néző szállodai szobájából készítette a fotót. Kis idő múlva kínai titkosszolgálati ügynökök rontottak a szobába és elkobozták a fotós negatívjait és útlevelét. Cole-nak azonban sikerült elrejteni a híres fotót egy műanyag tokban a vécétartályban, amit aztán később eljuttatott az Associated Presshez és a Newsweek amerikai magazinhoz.

A WORLD PRESS PHOTO ALAPÍTVÁNY

Az amszterdami székhelyű World Press Photo Alapítvány hat évtizede működik kreatív, független, nonprofit szervezetként. Ahogy a világ folyamatosan változik, a média és a technika újabb és újabb fejleményei az újságírást, a történetek elbeszélését is átalakították. A feladatunk bővült, tapasztalatainkra támaszkodva igyekszünk segíteni a vizuális újságírás területén dolgozók és a képeiket befogadók eligazodását ezen az erőt próbáló és izgalmas terepen.

Idén 125 ország 4548 fotósa 73044 képet nevezett be a versenyre. Az elbírálás fő szempontjai a pontosság, a tisztesség és a dokumentált pillanat egyedisége. A versenyre benevezőknek el kell fogadniuk az etikai kódex előírásait, minden díjazott képre szigorú ellenőrzési folyamat vár. Ez a folyamat garantálja, hogy a fotós valóban szemtanúja volt a képen látható jelenetnek. A verseny zsűrije a szakma neves képviselőiből kerül ki, összetétele minden évben változik. A zsűri független a World Press Photo Alapítványtól, és a díjazott képek kiválasztása a zsűri kizárólagos döntése.

A díjazott fotók láthatók ezen a vándorkiállításon, amely 45 ország 100 városába jut el. Az évente több nyelven kiadott évkönyv is a díjazott fotókat tartalmazza. A World Press Photo honlapján (www.worldpressphoto.org) az összes nyertes fotó és a hozzájuk kapcsolódó háttérinformáció megtalálható, valamint technikai tudnivalók olvashatók a képekről és interjú a fotósokkal. Az iskolai program itt érhető el: www.worldpressphoto.org/seethestory.

ÖRÖKSÉGÜNK

1955-ben néhány holland fotós hozta létre a “World Press Photo” szervezetet, azzal a céllal, hogy az egész világon láthassák az elmúlt év eseményeit. Mára ez a szervezet a világ legrangosabb sajtófotóversenyévé nőtte ki magát. A világ számos pontján megrendezett kiállításainak köszönhetően milliók láthatják a fontos történéseket.

See The Story

Jacob Obrechtstraat 26
1071KM Amsterdam
The Netherlands

Telephone +31 (0) 20 676 60 96
Fax +31 (0) 20 676 44 71
exhibitions@worldpressphoto.org
www.worldpressphoto.org/seethestory

Fotók

Charlie Cole

USA, Newsweek

Kolofon

Összeállítás és szöveg

**Liedewij Loorbach &
Volkan Duvan**

Szerkesztés

**Thalia Aboutaleb &
Sophie Boshouwers**

Sophie Boshouwers

Tanácsadó

David Campbell

Design

Nathanaël Reuling & René Munneke

Guide 2018